

ת"פ 34502/02/13 - מדינת ישראל נגד ג (ש) נ

בית משפט השלום בכפר סבא

25 בפברואר 2015

ת"פ 34502-02-13 מדינת ישראל נ' נ
בפני כב' השופטת נאוה בכור
מאשימה מדינת ישראל
נגד ג (ש) נ
נאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד רונית בירס
הנאשם בעצמו וב"כ עו"ד מירב נוסבוים
מנהלת ההוסטלדנהבריוסף
מנהלת ארגון "אלאור" גב' ריקי בביוב

החלטה

- 1.** נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של דרישה באיומים של רכוש - על פי סעי' 404 לחוק העונשין תשל"ז - 1977, בנסיבות המפורטות בו.
- 2.** על פי חוות הדעת הפסיכיאטרית של הפסיכיאטר המחוזי שהתקבלה בעניינו של הנאשם - סובל הוא מתסמונת אספרגר, ולא נמצאה עדות לקיומה של מחלת נפש במובנה הפסיכיאטרי.
הנאשם מצליח להבחין בין טוב לרע ולהבין את השלכות מעשיו. הנאשם מבין החוק.
הנאשם מסוגל לעמוד לדין וביכולתו להבין את מהלכי המשפט ותוצאותיו.
עם זאת, שיפוטו לעיתים פגום. אין מקורה של פגיעה זו במחלת נפש, ופעולותיו לא נגזרו ממצב פסיכויטי שיש בו הפרעה חמורה בבוחן המציאות.

מאידך - הוגשה חוות דעת פסיכיאטרית נגדית מטעם ההגנה (במ/1), שערך ד"ר אסף כספי.

על פי חוות דעת זו, הנאשם מציג ליקוי תפקודי נרחב שבסיסו ותחילתו בהפרעה ההתפתחותית שמאפייניה מתאימים לתסמונת אספרגר, ובראשם ליקוי חמור ביכולות החברתיות והרגשיות. יש ליקוי

חמור בתפקודו החברתי, יכולת אדפטיבית נמוכה, וליקוי בשיפוט הכללי ובהתנהלות התעסוקתית והכלכלית כמו גם ביכולתו להבין את מהות החוק, לגלות אמפטיה ולשמור על גבולות וכללי התנהגות חברתית ומוסר.

להפרעת ההתפתחות נוספה הפרעה פסיכוטית ולהבחנה של סכיזופרניה, בהיותו בן 24 - וזו החמירה והקצינה את ביטויי ההפרעה ההתפתחותית.

סופו של דבר, ציין ד"ר כספי במסקנותיו כי הנאשם סובל מהסתמנות הפרעה התפתחותית מן הספקטרום האוטיסטי - באופן המתאים לתסמונת אספרגר.

כן סובל הנאשם מהסתמנות של הפרעה פסיכוטית - סכיזופרניה, שמהלכה החל לפני 20 שנה.

שתי הפרעות אלה כרוכות בפגיעה משמעותית בתפקוד, בשיפוט חברתי וכללי, ולסירוגין גם בבוחן המציאות בשל נוכחות פסיכוזה.

לפיכך - אחריותו הפלילית של הנאשם למעשים המיוחסים לו בכתב האישום פגועה באופן משמעותי, ומוטלת בספק.

3. בהמשך לחוות הדעת כנ"ל - הגיעו הצדדים ביום **10.10.13** להסכמה כי יש להידרש לממצאי ועדת האבחון לפי סעי' 19ב(2) לחוק הסעד (טיפול במפגרים) התשכ"ט - 1969 (להלן: "חוק הסעד") - והחלטותיה לגבי דרכי הטיפול בנאשם.

4. הנאשם הודה בביצוע העבירה שבכתב האישום (עמ' 5 שו' 28).

5. על פי סיכום התכנסות ועדת האבחון מיום **24.10.13** נקבע כי לא קיים אצל הנאשם פיגור שכלי, והנאשם מתפקד ברמה שכלית ממוצעת ומעלה.

עפ"י האבחון במרכז אבחון חיפה מיום 20.10.13 אובחן עם תסמונת אספרגר.

לגבי דרכי הטיפול, הומלץ כי:

1. בתחום המגורים: זקוק למסגרת דיור חוץ ביתית המתאימה לגילו, לרמתו ולצרכיו.

2. בתחום הרפואי: זקוק להמשך מעקב וטיפול פסיכיאטרי עקב תסמונת אספרגר.

זקוק להמשך מעקב רופא עיניים עקב לקוי ראייה.

3. בתחום הפנאי: פעילות פנאי מותאמת.

4. בתחום הרגשי-נפשי: יכול להפיק תועלת מטיפול רגשי תמיכתי לצורך הגברת הבטחון העצמי והתמודדות עם תכנים כפייתיים וחרדתיים.

5. בתחום התעסוקתי: מומלץ לבדוק התאמה לתעסוקה נתמכת.

6. בתחום החברתי: זקוק לטיפול חברתי מיני עקב אירועים חוזרים של הטרדות.

6. משלב זה, ונוכח ההכרח בבירור מערכתי מקיף לצורך יישום דרכי הטיפול כנ"ל - נקבעו דיונים בעניינו של הנאשם ל- 30.10.13, 20.11.13, 15.12.13, 23.12.13, 29.1.14, 20.3.14, 1.9.14, 11.9.14, ו- 28.1.15, כשבהם נכחו לסירוגין נציגי השירות לאדם עם אוטיזם במחוז המרכז, מחלקת הרווחה בעיריית הרצליה, השירות לטיפול באדם עם אוטיזם במשרד הרווחה, שירות המבחן - הרצליה, הוסטל "הבית החם" בפ"ת, ארגון אל-אור בית עמית.

כן התקבלו תסקירי שירות המבחן בעניינו של הנאשם (מ- 18.11.13, 12.12.13, 23.1.14, 19.3.14, 10.8.14 ו- 22.1.15) - ובהם נסקרו תולדות חייו - כמו גם עובדת שילובו במסגרת ההוסטל "בית חם" בפ"ת מיום 25.12.13, שם הוא שוהה מזה שנה וחודשיים.

זו מסגרת טיפולית-שיקומית המופעלת ע"י משרד הרווחה, המיועדת למטופלים המאובחנים כאוטיסטים ברמת תפקוד גבוהה והתנהגות מאתגרת.

לגבי קשיי תפקודו והסתגלותו של הנאשם, כלוקה בתסמונת אספרגר שעל הספקטרום האוטיסטי - אלה גורמים לליקויים בשיפוט החברתי ובבוחן המציאות.

למרות יכולותיו הקוגניטיביות, הרמה השכלית הממוצעת ומעלה, ושליטת פיגור שכלי - יש אצלו קושי באינטראקציה חברתית, בעיות תקשורת, דפוסי התנהגות נוקשים ומגבלה בשימוש בדמיון. לכן סבל מבידוד חברתי והתקשה להתמיד במסגרות השונות.

לנאשם נבנתה תוכנית קליטה בהוסטל, טיפול ושיקום. הוא נמצא תחת השגחה צמודה בכל שעות היממה וזקוק לגבולות ברורים. יש לו מערך תמיכה וטיפול (שיחה שבועים עם עו"ס, ליווי פסיכולוג, מעקב פסיכיאטרי, וקשר מעקבי עם ק. המבחן).

כן מתקיימים דיונים במסגרת צוות רב מקצועי עם כל הגורמים הטיפוליים בהוסטל ובקהילה.

במהלך 12/14 אף מונה לנאשם אפוטרופוס זמני לרכוש לשנה וחצי.

הנאשם נמצא כאדם תקשורתי, מזהה ומוקיר יחס אכפתי, וזאת לצד שיפוט לקוי, התנהגות אימפולסיבית ומחשבות טורדניות.

לנאשם היתה תקופת הסתגלות ארוכה, שלוותה בקשיים לקיום כללים, בריחות - אך ממאי 2014 - אלה פסקו.

הנאשם מבין כי הימצאותו בהוסטל היא במסגרת צו ביהמ"ש, וחושש מהשלכת מעשיו והפרת הכללים בהוסטל על התנהגותו ואורח חייו בעתיד. הוא משתף פעולה, מקפיד על כללים וחוקי המסגרת, מבצע מטלות הנדרשות בסדר היום, ומביע ענין במתרחש בהוסטל, הוא משתף בפעילויות ואף יוזם כאלה.

הנאשם אהוב על ידי הצוות והדיירים.

יש תהליך של התמתנות בהתנהגותו החריגה של הנאשם - אך עדיין עולות מחשבות על פריצת גבולות אישיים, בינאישיים וקהילתיים.

הנאשם ממתן את דחפיו התוקפניים ושומר על גבולות המסגרת - נוכח הגבולות הברורים בהוסטל בו הוא נמצא מתוקף צו ביהמ"ש, תמיכת אנשי הטיפול בו, הקשרים החברתיים והטיפוליים ותוכניות הקידום במישור התפקודי, התעסוקתי ותנאי ההוסטל.

סופו של דבר, ציינה קצינת המבחן כי תהליך השתלבותו והסתגלותו של הנאשם בהוסטל הוא חיובי והדרגתי.

נבנתה לו תוכנית טיפולית מוגנת ומותאמת למצבו וצרכיו המיוחדים.

הנאשם נמצא בעיצומו של תהליך טיפולי-שיקומי ארוך ואינטנסיבי ולשם הצלחת התהליך וקידומו הוא זקוק לגבולות חיכוניים בעלי מימד הרתעתי כהמשך השהות בהוסטל בצו ביהמ"ש או בפיקוח פקידת סעד.

7. בהמשך למפורט כנ"ל עתרה ב"כ המאשימה להפסקת ההליכים כנגד הנאשם, ומתן צו טיפולי או צו מבחן וזאת בהמשך לדרכי הטיפול שהומלצו על ידי ועדת האבחון.

ב"כ הנאשם הצטרפה לעתירה - עפ"י חוק הסעד ודרכי הטיפול שהומלצו כנ"ל.

8. דיון ומסקנות

אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם אינו סובל מפיגור שכלי או מחלת נפש - במובנה המשפטי הרלוונטי, כשעל פי חוות דעתו של ד"ר כספי - יש אצלו פגיעה משמעותית בתפקוד, בשיפוט החברתי והכללי ואף בבחון המציאות, וכן ליקוי אינטלקטואלי בשל הפרעה ההתפתחותית והליקוי הכרוך בסכיזופרניה.

על פי תחולת סע' 1 לחוק הסעד - נכללים בהגדרה הרחבה של מפגר גם חוסר התפתחות או התפתחות לקויה של כושר שכלי המגבילים יכולת להתנהגות מסתגלת והוא זקוק לטיפול.

משכך - ההגדרה היא רחבה, והנאשם כלול בה על פי חוות הדעת שהוגשו בפניו, כנ"ל.

כן חל על הנאשם סע' **19ב(2)** לחוק הסעד - לפיו הנאשם על פי דברי ב"כ עשה את העבירה בה

הואשם ובמצטבר - מחמת ליקוי בכושרו השכלי בשעת מעשה - אינו בר עונשין, והוא הובא בפני ועדת האבחון שהחליטה על דרכי הטיפול בו.

בתסקירי שירות המבחן צוין ההכרח בקביעת גבולות חיצוניים לנאשם - והחשש שהפסקת ההליכים נגדו בשל הליקוי בכושרו השכלי (עפ"י ההגדרה המרחיבה, כנ"ל) תאיין את האפקטיביות שבצו שיפוטי.

התרופה לחשש זה קבועה בחוק הסעד עצמו - כשבצד קביעת נאשם כזה שאינו בר עונשין - נקבעו אמצעי כפיה בסע' 11 לחוק הסעד, ולפיהם:

"לא בא מפגר לפני ועדת אבחון, או לא עבר בדיקות בהתאם להוראותיה כאמור בסעיף 6, או לא דאג המפגר או האחראי עליו לביצוען של דרכי הטיפול שעליהן החליטה ועדת האבחון, רשאי בית המשפט, על פי בקשת עובד סוציאלי לפי חוק הסעד (טיפול במפגרים), לצוות על נקיטת אמצעים - לרבות העמדת המפגר תחת השגחתו של עובד סוציאלי לפי חוק הסעד (טיפול במפגרים) או החזקתו במעון (דגש שלי-נ.ב.) - הדרושים לדעת בית המשפט, להבטיח כי המפגר יובא לפני ועדת אבחון, שייבדק בהתאם להוראותיה, או שיבוצעו דרכי הטיפול שעליהן החליטה הועדה."

נלמד, כי לביהמ"ש הסמכות לנקוט אמצעים, על פי רשימה שאינה סגורה, ויכולה גם לכלול את מעורבות המשטרה על פי צורך, על מנת להבטיח כי יבוצעו דרכי הטיפול שעליהן החליטה ועדת האבחון - במתווה הקבוע בסע' 11 לחוק הסעד, ועל פי בקשת עובד סוציאלי לפי חוק הסעד.

9. סופו של דבר, הנני מורה כדלקמן:

א. יופסקו הליכים נגד הנאשם עפ"י סע' 170(א) לחסד"פ והנני קובעת כי אינו בר עונשין.

ב. ניתן צו טיפולי להמשך יישום דרכי הטיפול כפי שנקבעו על ידי ועדת האבחון - המיושמות לגבי הנאשם במסגרת בה הוא שוהה כעת.

במקרה בו לא יבצע הנאשם או האחראי עליו את המוטל עליו במסגרת הצו ודרכי הטיפול כנ"ל - יוכל ביהמ"ש לנקוט אמצעים נדרשים על פי סע' 11 לחוק הסעד כנ"ל.

10. זכות ערעור כחוק.

11. העתק ישלח למחלקת הרוחה בעיריית הרצליה, מנהלות השירות לאדם עם אוטיזם במשרד הרוחה (לרבות מחוז המרכז), שירות המבחן - הרצליה, מנהלות הוסטל "הבית החם" בפ"ת וארגון אלאור בית עמית.

ניתנה היום, ו' אדר תשע"ה אדר תשע"ה, 25 פברואר 2015, במעמד הנוכחים.